

Stortingets arbeids- og sosialkomité

Vår dato:

18.10.2025

NHO Reiseliv - høringssvar til kap. fordelt arbeid- og sosialkomiteen i Statsbudsjettet 2026

NHO Reiseliv takker for muligheten til å gi våre kommentarer til neste års statsbudsjett. Med om lag 3.800 medlemsbedrifter innen overnatting, camping servering, opplevelser, kultur, bilutleie, destinasjonsselskaper og opplæringskontorer, er NHO Reiseliv den største arbeidsgiver- og næringsorganisasjonen for norsk reiselivsnæring. Vi henviser også til høringssvaret til NHO.

De viktigste punktene for NHO Reiseliv i neste års budsjett er:

- Mer av det som fungerer
- Kompetanseheving er sentralt
- Flere veier inn i arbeidslivet bør prioriteres

Økt bruk av arbeidsmarkedstiltak

Det norske arbeidsmarkedet kjennetegnes av at en stor andel av befolkningen er i jobb. Likevel viste tall fra NAV, at om lag 700.000 personer sto utenfor jobb eller utdanning ved utgangen av 2024. Spesielt alvorlig er det at 114.000 unge under 30 år står utenfor jobb og utdanning.

Reiselivet er en del av løsningen på denne utfordringen fordi næringen vår sysselsetter personer med ulik bakgrunn, kompetanse, og til de som har falt utenfor eller har hull i CV-en. Reiselivets egenart gjør det mulig at så mange mennesker finner veien inn i arbeidslivet via vår næring. Menon Economics anslår dessuten at det vil være 13 prosent flere sysselsatte i tjenestenæringene i 2030 og 26 prosent flere i 2050 enn i dag. Det betyr 320.000 flere ansatte i 2050 enn i dag. Det betyr flere jobber – og et økende arbeidskraftbehov til disse jobbene. Dette kan bli utfordrende for bedriftene som allerede i dag har et stort udekket kompetansebehov: Nærmere 6 av 10 reiselivsbedrifter har et udekket kompetansebehov ifølge NHOs Kompetansebarometer 2024.

Reiselivsnæringen er allerede i dag en stor og viktig inkluderingsnæring, der 6 av 10 bedrifter jobber aktivt med inkludering. Reiselivsnæringen er også av de næringene som har ansatt flest ukrainske flyktninger.

Selv om mange reiselivsbedrifter ønsker å ta sitt samfunnsansvar, har også inkluderingen en kostnad. NHO Reiseliv er derfor positiv til regjeringens forslag om en økning til NAVs arbeidsmarkedstiltak, programkategori 09.30, kapittel 604. NAVs portefølje med arbeidsmarkedstiltak er omfattende, og NHO Reiseliv vil derfor understreke viktigheten av at tiltak vi vet gir effekt, slik som midlertidig og varig lønnstilskudd, prioriteres og oppskaleres. Vi må unngå at vi kommer i samme situasjon som i år at NAVs budsjett for kjøp av inkluderingstjenester var tomme allerede i løpet av første halvår, og at inkludering foregår kun i seks måneder.

Utover NAVs disponible budsjetter, vil NHO Reiseliv trekke frem viktigheten av at:

- Bedriftene skal forholde seg til ett kontaktpunkt i NAV
- Bedriftene opparbeider seg en forhåndsgodkjenning for at saksbehandlingen i forbindelse med bla. arbeidsmarkedstiltak blir mer effektivt
- NAV responderer raskt og kommer med relevante kandidater til bedriftene
- NAV kjenner til ulike næringer og dens særegenheter og jobber arbeidsrettet
- Støtteordningsperioden bør kunne utvides utover dagens varighet
- Videreføring av arbeidsmarkedstiltaket bør kunne videreføres med mindre grad av byråkrati

Kompetanseheving er en viktig nøkkel

I likhet med NHO, mener NHO Reiseliv det er viktig å styrke tilbudet av etter- og videreutdanninger på alle utdanningsnivåer, inkludert videregående opplæring. Videregående skole er spesielt viktig da mange som står utenfor arbeidslivet, ikke har fullført videregående skole. Samtidig må andre etter- og videreutdanninger tilpasses etterspørselen i arbeidslivet. Disse må tilbys fleksibelt når det kommer til tid, sted, omfang, progresjon og formalisering.

NHO Reiseliv mener derfor det er viktig at regjeringen følger opp NOU 2025:1 "Felles ansvar, felles gevinst. Partssamarbeid for kompetanseutvikling i arbeidslivet".

I arbeidet med NOU-en har det vært sentralt for NHO og NHO Reiseliv å styrke følgende tiltak og ordninger:

- Treparts bransjeprogram for kompetanseutvikling utvides og styrkes.
- Kompetansepluss styrkes og videreutvikles i samsvar med arbeidslivets behov.
- Styrke BIO-ordningen økonomisk.
- Utvikle kompetanseattester som beskriver og kategoriserer ikke-formell opplæring.
- Utvikle en digital kompetanseplattform.
- Studiefinansieringsordninger for arbeidstakere som skal ta kortere kompetanseutvikling gjennom en lånekasse for livslang læring.

Flere veier inn i arbeidslivet

Faste hele stillinger er, og skal være, hovedregelen i norsk arbeidsliv. NHO Reiseliv mener likevel, i likhet med NHO, at arbeidsmarkedets regler må være fleksible nok til at bedriftene kan håndtere naturlige variasjoner i etterspørselen og behovet for arbeidskraft.

Innstramminger i muligheten for innleie gir mindre fleksibilitet og økt bruk av eksempelvis permitteringer og midlertidighet. Reiselivet, som i stor grad er preget av sesongsvingninger, har derfor behov for et regelverk som tar høyde for dette. Vi vil trekke frem viktigheten av at unntaket for kultur- og arrangementssektoren fortsatt vil gjelde, slik statsråd Andreas Bjelland Eriksen tok til ordet for i august i år.

Reiselivsnæringen er kommunens beste venn

NHO Reiseliv har over tid løftet frem reiselivets betydning for kommunal utvikling. Næringen bidrar til økt sysselsetting, lokal skatteinngang og bolyst – og er derfor en viktig del av fundamentet for livskraftige lokalsamfunn over hele landet.

Reiselivsbedrifter skaper møteplasser, aktivitet og sosiale tilbud som gjør det attraktivt å bo i både byer og distrikter. Der folk tidligere flyttet dit industrien var, ser vi nå at mange først velger hvor de vil bo – og så ser etter jobbmuligheter og livskvalitet for hele familien. Attraktive arbeidsplasser og virksomheter følger etter.

Arbeidsplasser er helt avgjørende for at et lokalsamfunn skal vokse. Kommunenes økonomi er i stor grad basert på skatteinntektene fra de som jobber lokalt. Skal man styrke velferdstilbud som skole, barnehage og eldreomsorg, må man samtidig legge til rette for næringer som skaper mange arbeidsplasser – slik som reiselivet.

Et reiselivstilbud med mange ansatte kan være en viktigere bidragsyter til kommunekassen enn mer kapitaltunge næringer med lav sysselsetting. Derfor omtaler vi reiselivet som «kommunens beste venn»: Ordførere og lokalpolitikere som satser på reiseliv, investerer samtidig i arbeidsplasser, bosetting og økte inntekter.

Med vennlig hilsen
NHO Reiseliv